PUGGEHATTEN

Skånes
Mykologiska
Förening

Nr 1 – 2020

PUGGEHATTEN

Skånes Mykologiska Förening

verkar för

- en bättre kännedom om Skånes svampar
- ökade kunskaper om svamparnas betydelse i naturen
- en kartläggning av Skånes funga

Medlemskap
Medlem blir Du genom att betala årsavgiften 125 kr till pg 121034-3 eller bankgironummer 859-8963. Årsavgiften inkluderar tidskriften PUGGEHATTEN, som utkommer med ett antal nummer per år inklusive matrikel. Familjemedlemmar 10 kr per år

Föreningens adresser
Puggehatten – Skånes mykologiska förening, Botaniska museet, Box 117, 221 00 Lund
E-postadress: info@puggehatten.se, Webbplats: www.puggehatten.se

Styrelse
Eva Björnström (sekreterare), Dammstorpsvägen 67A, 212 30 Malmö, 0707-34 16 05
Yui Chomphunut Haglund, Klövervägen 3B, 227 38 Lund, 0707-30 28 45
Anders Dahl (ordförande), Grönvägen 1B, 232 32 Arlöv, 0709-36 66 63
Mats Karlsson, Vesljunga 2274, 280 22 Vittsjö, 0738-51 51 43
Louise Nevander, Magistratvägen 39B, 226 43 Lund, 0737-14 58 04
Stefan Phalagorn Bergström, Svalevägen 9 B, 254 82 Helsingborg
Lars Salomon, Duvebolsgatan 20, 254 76 Allerum, 0702-26 33 54
Daniel Svensson, Valla torg 81, 120 56 Årsta
Jan Svensson, Skogsgatan 1, 252 30 Helsingborg, 0708-87 25 23
Sigvard Svensson (kassör), Kollegievägen 43, 224 73 Lund, 046-12 73 68, arb.046-222 40 61, 0707-76 33 78
Tony Svensson, Fältvägen 23, 291 39 Kristianstad, 0703-02 54 74

Redaktion
Dicte Helmersson, Villagatan 24E, 262 37 Ängelholm, 0706-59 22 24
Ulf Olsson, Säflacka 1174, 289 93 Broby, 044-4 80 64, 0708-93 21 89
Ulf Ryde, Plommonvägen 24, 223 55 Lund, 046-211 99 87
Tony Svensson, se ovan
Per Magnuson (redaktör), Vadensjövägen 239, 261 91 Landskrona, 0418-43 20 15, 0703-35 07 57

Webb- & Facebook
Yui Haglund (webbansvarig)
Anders Dahlqvist, Ida Andersson & Susanne Hernqvist (Facebook-ansvarig)

Tryck: Hässleholms Tryckshop AB
Copyright för text och bilder: ©Puggehatten, ©Författarna, ©Fotograferna, 2020
Ansvarig utgivare: Sigvard Svensson

Omslagets framsida: Den lilla striten Graphocephala fennahi, som sprider "rhodoendronknoppdödaren". Foto Stefan Phalagorn
Omslagets baksida: Klibbticka Fomitopsis pinicola, foto Per Magnuson

ISSN 1100-7109

Program

Juli - december 2020

Generell samlingstid på lördagar är kl 10.00 och måndagar kl 18.00

Här kommer programmet för sommar, höst och vinter 2020. Målen kan ändras och exkursioner ställas in. Senaste informationen finns alltid på hemsidan: www.puggehatten.se

Det går också att höra av sig till respektive exkursionsansvarig för besked.

Puggehattens programkommitté består av följande personer;
Nils-Otto Nilsson 0703 82 50 04 Yui Chomphunut Haglund 0707 30 28 45 Jan Svensson 0708 87 25 23
Tony Svensson 0703 02 54 74 Mats Karlsson 0738 51 51 43 Stefan Phalagorn Bergström 0709 23 93 29
Helena Lindgren 0762 11 11 43

Välkomna att följa med på våra exkursioner ut i svampmarkerna.
Kom ihåg: fika (lördagar), svampkorg, svampkniv och kläder efter väder.

Observera att det är upp till deltagarna att dagen före exkursion kontrollera föreningens webbplats och Facebook eller ringa ansvarig för att få besked om slutgiltigt exkursionsmål och samlingsplats. Detta kan ändras beroende på svamptillgång och väderlekssituation.

Höstprogram 2020

Lör 25 juli – Hjularöds slott, matsvampsexkursion. Vi försöker finna tidiga matsvampar i bokskogen. Samling: Harlösa kyrka, kl. 10.00. *Ansvarig: Helena Lindgren 076-211 11 43.*

Lör 1 aug – Övedskloster, matsvampsexkursion. Ädellövskog och barrskog.
Samling: Övedsklosters parkering, kl. 10.00. *Ansvarig: Helena Lindgren 076-211 11 43.*

Lör 8 aug – Mellerstabro. Bäckdal med bokdominerad skog och inslag av klibbal på Linderödsåsens nordostsluttning. Bäcken är ett biflöde till Mjöån. Området är nyckelbiotop. Samling: Östra Sönnarslövs kyrka, kl 10.00. *Ansvarig: Tony Svensson 070-302 54 74.*

Mån 10 aug – Bjärreds Saltsjöbad, kommunalt reservat. Framförallt bok, en del äldre sådan på sand, lite öppna ytor och andra trädslag. Hartsticka, i övrigt inget känt.
Samling: P-platsen i området, kl. 18.00. https://kartor.eniro.se/m/w51x6.
Ansvarig: Sigvard Svensson 070-776 33 78.

Lör 15 aug – Djurrödsbäckens dalgång. Nästan 5 km långt reservat längs den slingrande bäcken som omges av lövskog, granskog och gamla igenväxande betesmarker. Granskogsavsnitt ska omställas till löv. Det saknas helt uppgifter om svampfynd.
Samling: Andrarums kyrka, kl 18.00. *Ansvarig: Anders Dahl 070-936 66 63.*

Mån 17 aug – Törringelund, blivande naturreservat öster om Malmö. Väldigt lång skogs-/trädkontinuitet med många gamla ekar och bokar, men också några alkärr. Delvis igenväxt tidigare betat, men skall restaureras. Med tanke på förutsättningarna finns relativt få arter rapporterade; här borde finnas mer.
Samling: Törringe kyrka, kl. 18.00. https://kartor.eniro.se/m/gEpgn
Ansvarig: Sigvard Svensson 070-776 33 78

Lör 22 aug – Linnekullabäcken, söder om Linnekulla. Bäckdal med skogslind, ask, bok, avenbok och klibbal. Denna sträcka av bäcken saknar helt registrerade svampfynd. Här växer bland annat myskmadra, blåsippa och sårläka. Området utgörs av ett 1,3 km långt biotopskyddsområde och flera nyckelbiotoper.
Samling: Västra Vrams kyrka, kl. 10.00. *Ansvarig: Tony Svensson 070-302 54 74*

Mån 24 aug – Alnarpsparken. Välkänt exkursionsmål som ofta har intressanta arter tidigt på säsongen. Obs Parkeringsavgift. Samling vid Alnarp, parkering nr 3, kl. 18.00.
Obs! P-skiva behövs. *Ansvarig: Sigvard Svensson 070-776 33 78*

Lör 29 aug – Ballingstorps gård, 1600-talsgård med fina omgivningar, betesmarker, lövskog, färgator. Samling vid Ballingstorps gård kl. 10.00. Kommande söderifrån, ca 2,5 km norr om Bjärlöv sväng höger vid skylt Ballingstorp 2.
Ansvariga: Anne-Karin Mikonaho 070-781 24 58 och Mats Karlsson 073-851 51 43.

Mån 31 aug – Kungsmarken. Betesmark med urgammal grässvål. Länsstyrelsen efterlyser svampuppgifter då det nästan helt saknas sådana för området. Samling: kyrka ? kl. 18.00.
Ansvariga: Sigvard Svensson 070-776 33 78 och Claes Ingvert

Lör 5 sept – Hallabäckens dalgång på Söderåsen. Vi gör ett nytt försök på denna lokal, det var för torrt förra hösten. Ganska brant sluttning med bok- och avenbokskog. Längs bäcken växer ask, ek och klibbal. Gott om död ved. Berggrunden består bl.a. av diabas. Samling: Kågeröds kyrka kl 10.00. Ansvarig: *Jan Svensson 070-887 25 23.*

Sön 6 sept – Svampens Dag. Flera arrangemang ordnas runt om i Skåne. Mer information kommer på vår webbsida och Facebook under augusti månad.

11-20 sept – Svamputställning på Fredriksdals museer i Helsingborg.

Lör 12 sept – Sinarpsdalen, naturbetesmarker och lövskog på Bjärehalvön. Samling: Grevie kyrka, kl. 10.00. Ansvarig: *Dicte Helmersson 070-659 22 24.*

Lör 19 sept – Rölabackarna/Heinge strövområde i Sjöbo kommun. Nytt reservat invid Heinge strövområde, nordost om Sjöbo. Blandade miljöer, men en del till synes fina naturbetesmarker. Ingår delvis i Djurrödsbäckens N2000-område. Samling: Lövestads kyrka, kl. 10.00. *Ansvarig: Sigvard Svensson 070-776 33 78*

Lör 19 sept- sön 20 sept – Svamputställning och rådgivning på Kullaberg. Läckra och lömska svampar i fokus. Naturskyddsföreningarna i Kullabygden och Helsingborg inbjuder till rådgivning särskilt om goda matsvampar, som man tryggt kan plocka, men också om lömska giftiga förväxlingssvampar. Ta gärna med egna svampar. På plats har du också möjlighet att själv försöka bestämma dina svampar med hjälp av de många utställda arterna, som alla är plockade i Skåne. Vi kommer även att ha försäljning av svampkorgar, svampknivar, svampböcker, sittdynor, kåsor m.m. Vi inbjuder också till en kortare tipspromenad med trevliga priser. Här finns också mikroskop med vars hjälp man kan studera svamparna i detalj. Plats: naturum Kullaberg, kl.11.00 – 16.00 båda dagarna.
Information: Kerstin Bergelin, tel. 0705-41 14 14 och Tom Svensson, tel. 0722-399919

Lör 26 sept – Kalvahagen naturreservat. Ett kommunalt reservat med bokskog och hagmarker i Åstorp. Om tid finns kan även Hjorthagens naturreservat besökas vid Vrams Gunnarstorp. Hjorthagen består av gammal ekhage som delvis betas av dovhjort. Vi kommer att hjälpa till med att samla svamp till återöppningen av svamputställningen på Fredriksdals museer i samband med Mikaeli marknad.
Samling: Björnekulla kyrka, Åstorp kl. 10.00. *Ansvarig: Jan Svensson 070-887 25 23.*

20-26 sept – SMF:s mykologivecka i Småland

*F*re 2 - **Sön 4 okt – Inventeringshelg i norra Skåne.** Vi kommer att bo på Bruksvillan i Östanå, söder om Osby. Det är begränsat med platser. Det kan komma att bli förändringar vad gäller boendet. Kontrollera uppdaterad information på vår webbsida och Facebook. Anmälan senast 31 augusti till föreningens epost info@puggehatten.se

Lör 10 okt – Bornholm. Vi besöker Svampevennerne på Bornholm.
Föranmälan senast 6/10. Räkna med en heldag; vi är tillbaka ca kl. 18.
Samling: Ystad färjeläge kl 08.00. Obs. tiden! *Ansvarig: Sigvard Svensson 070-776 33 78*

Lör 17 okt – Åsumsgården, hagmarker norr om Sjöbo. Samling: Södra Åsums GAMLA kyrka, kl. 10.00. https://kartor.eniro.se/m/szTcr
Ansvarig: Anders Dahl 070-936 66 63.

Lör 24 okt – Saxtorpssjön, matsvampsexkursion. Det brukar finnas en del ätliga senhöstsvampar kring sjön. Samling: Landskrona brukshundsklubb ”Jyckebo”, kl. 10.00. *Ansvarig: Helena Lindgren 076-211 11 43*

Lör 31 okt – Dalby Norreskog. Vi kompletterar förra årets besök med att leta senhöstsvamp och vedsvampar i Norreskog. Samling: Dalby kyrka, kl. 10.00.
Ansvarig: Sigvard Svensson 070-776 33 78

Lör 14 nov – Uggleskogen naturreservat. Tätortsnära bokskog med en del äldre träd omkring 200 år. Det finns mindre avsnitt med triviallövskog. Samling: Perstorps kyrka, kl. 10.00. *Ansvarig: Tony Svensson 070-302 54 74.*

Lör 28 nov – Stora Bjälkarp, Nybildat reservat med ädellövskog längs Tydingesjöns nordöstra strand. Samarrangemang med Naturskyddsföreningen i Göinge. Samling: Hästveda kyrka, kl. 10.00.
Ansvarig: Mats Karlsson 073-851 51 43 och Mikael Gustavsson 070-630 99 03

Lör 5 dec – Rössjön, södra sidan. Nyckelbiotop med äldre ädellövskog längs sjöns södra sida. Det finns gott om död ved. Samling: Tåssjö kyrka kl.10.00.
Ansvarig: Tony Svensson 070-302 54 74

Reds anm: Alla detaljer i programmet var ej klara vid pressläggning så var noga med att kolla Puggehattens webbsida webbsida och/eller Facebookgrupp för senaste uppdateringen.

Välkomna med PH ut i naturen!

Kompakt taggsvamp *Hydnellum compactum,* noterad på två boklokaler i Skåne 2019

Ett samarbete mellan: Örjan Fritz & Tony Svensson

Hösten 2019 var en bra säsong för taggsvampar, och flera nya fynd gjordes av ovanliga arter. En ny lokal för kompakt taggsvamp hittades i Skåne, samtidigt som fruktkroppar sågs på en av två tidigare kända lokaler. Totalt finns nu tre kända lokaler i Skåne, men arten kan troligen hittas på fler platser i landskapet.

Inledning

Kompakt taggsvamp anses vara en av Europas mest sällsynta korktaggsvampar. I Sverige är den sällsynt, och rapporterad bara från ett 20-tal lokaler (Artportalen). Dessutom är arten hotad som sårbar (VU) på den svenska rödlistan (ArtDatabanken 2015). Intill nyligen har både dess utseende och ekologi varit dåligt känt här i Sverige, vilka dock nyligen har klargjorts (Nitare, Hemberg & Brandrud 2015). Kompakt taggsvamp är en sydlig värmekrävande lövskogssvamp, som verkar främst vara knuten till bok och bergek. Det har i nämnda artikel förts fram tankar om att det rör sig om en värmerelikt.

Figur 1. Kompakt taggsvamp Hydnellum compactum vid Klöva hallar 2011-08-29. Första kända fyndet av denna art i Skåne. Foto: Lennart Söderberg.

Beskrivning

Utseendemässigt kan den se ut som en oformlig gråbrun taggig klump med orange bred fot, och misstas för annat än en svamp. Ibland har den flat topp och nästan skarp hattkant, men vanligare är att den är rundad och klubbformad eller knölig och oformlig. En del exemplar verkar kunna få taggar även på ovansidan. Unga fruktkroppar är vanligtvis vitaktiga, men färgen skiftar snart mot gulaktigt till ockra och olivbrunt, men övergår sedan i regel mot mörkbrunt på äldre fruktkroppar. Fruktkropparna växer oftast tätt gyttrat, men de kan också växa en och en. Taggarna är långt nedlöpande och bruna med vitaktiga spetsar, vilket ofta ger den ett silverskimmer som hos färska fruktkroppar av Inonotus-arter till exempel alticka. Köttet är ljust träfärgat och tydligt zonerat hos arten, vilket lätt syns i genomskärning. Smaken av det kompakta köttet är brän-

nande skarpt! Arten är närbesläktad med raggtaggsvamp *Hydnellum mirabile,* som den har vissa likheter med. Skillnader är bland annat att raggtaggsvamp har en mer platt bred hatt, pälsigt raggluden ovansida och växer i barrskog.

Tidigare kända lokaler

Det första skånska fyndet av kompakt taggsvamp gjordes av Bernt Hägg i september 1991 ”mittemot Soffebacken” i Klöva hallars naturreservat på Söderåsen (Hanson & Hägg, 2000). 2011-08-29 hittades arten igen i Klöva hallar. Denna gång på den västra sidan av dalgången högt upp i sluttningen, i hedbokskog mellan Forsgård och Klöva hallars dansbana (Lennart Söderberg), drygt 1 km nordväst om det första fyndet. Inga eftersök gjordes så vitt känt efter dessa mycel under hösten 2019.

Kompakt taggsvamp noterades därefter vid Snärjet, söder om Arkelstorp i nordöstra Skåne, av Tony Svensson den 2011-09-01. I mycelet vid Snärjet fanns flera grupper av sammangyttrade fruktkroppar utspridda på några kvadratmeters yta. Växtplatsen ligger i övre delen av en sydvästvänd bokskogsbrant ned mot Rännan, ett smalt igenväxande parti av Oppmannasjön. På platsen finns också enstaka äldre ek och i sjökanten nedanför växer asp och klibbal. På växtplatsen ligger glest med förna på blottad jord och med spridda mosstussar. Arten tycks föredra ytor med sparsam eller ingen vegetation i sluttningar. Inga andra naturvårdsarter noterades i direkt närhet till växtplatsen som troligen utgör ett lite magrare parti. Branten ingår i den värdefulla sjövallen mot Oppmannasjön där det växer en mängd rödlistade svamparter, bland annat pantermusseron *Tricholoma filamentosum*

Figur 2. Kompakt taggsvamp vid Snärjet 2019-09-13. Återfynd på lokalen efter åtta år. Foto: Tony Svensson.

Figur 3. Kompakt taggsvamp vid Blåherremölla 2019-09-23. Den tredje kända lokalen i landskapet. Foto: Örjan Fritz.

och grålila fingersvamp *Ramaria fumigata*. Vid ett besök några veckor senare, 2011-09-26, fanns ett fåtal fruktkroppar kvar på platsen. Ytterligare ett mycel med en stor fruktkropp hittades ca 200 m längre norrut. Detta fynd växte i tunn lövförna under bok och på tämligen plan mark som utgör krönet av en kulle, strax ovanför sydvästbranten ned mot sjön. Kring denna fyndplats växer gott om druvfingersvamp *Ramaria botrytis* och ibland andra sällsynta korallfingersvampar som till exempel praktfingersvamp *R. subbotrytis*. I närheten finns också fynd av grönticka *Albatrellus cristatus.*

Efter ett par återbesök vid Snärjet åren efter 2011 utan något återfynd av arten, var det glädjande att kunna hitta arten igen 2019-09-13 på den första växtplatsen (Figur 2). Fem oformliga fruktkroppar var då uppe. Hattfärgen skiftade i vitaktigt till ockra och med olivbruna partier kring de silverskimrande raggludna fläckarna på de utvuxna fruktkropparna. Foten var varmt orangebrun.

Ny lokal vid Blåherremölla 2019

De kalk- och lerrika sluttningarna i bäckravinen vid Julebodaån vid Blåherremölla i östra Skåne är en hotspot för kalkkrävande svampar. Här finns mängder av rödlistade svampar, bland annat av spindlingar *Cortinarius.* Den 23 september 2019 fann Örjan Fritz arten på toppen av ett krön mellan två grova bokar i en gammal bokskog. Totalt minst 27 fruktkroppar påträffades (Figur 3). De växte på sandig lite urlakad jord bland mossa och sparsam hedartad vegetation på en sträcka av cirka fem meter (Figur 4). Merparten av fruktkropparna var stadda i nedbrytning. Antagligen var de i bäst skick i början av september. I närheten växte bland annat en bedagad *Ramaria*, troligen lömsk fingersvamp *R. formosa*, och en hel del extremt storvuxna fruktkroppar av blek taggsvamp *Hydnel-*

lum repandum s.lat. Det fanns inga ekar i närheten, utan bara bok (Figur 3).

Håll utkik!

När du besöker intressanta svamplokaler i hedartad äldre ädellövskog i slutet av augusti – första halvan av september: Håll utkik efter kompakt taggsvamp, som uppges vara en god signalart för svamphotspots och skyddsvärd skog (Nitare 2019). Potentiella lokaler står nog främst att finna i den nordöstra delen av landskapet som ansluter till Blekinge, där det finns mest fynd i Sverige. Den skulle där kunna dyka upp på lokaler kring Oppmannasjön och Ivösjön, men också vid Degeberga eller varför inte i nordvästra Skåne, till exempel på boksluttningar till ravinen vid Trolle Hallar på Hallandsås.

Tack

Lennart Söderberg för uppgifter och foto från fyndet på Klöva hallar.

Referenser

ArtDatabanken. 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken, SLU.

Hanson, S.-Å. & Hägg, B. 2000. Förteckning över Skånes svampar. Puggehatten supplement 4.

Nitare, J. 2019. Skyddsvärd skog. Naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning. Skogsstyrelsen.

Nitare, J., Hemberg., & Brandrud, T.E. 2015. Kompakt taggsvamp (*Hydnellum compactum*) – några tankar om dess ekologi och utbredning i Sverige och Norge. Svensk Mykologisk Tidskr. 36(3):2–11.

Figur 4. Växtplats för kompakt taggsvamp på sandig jord på höjdkrön mellan två grova bokar vid Blåherremölla 2019-09-23. Foto: Örjan Fritz.

Tre roliga fynd i poppelodling

Text och foto: Jan Svensson

Ibland får jag lust att besöka områden som få andra svampnördar besöker. Därför åkte jag tillsammans med vännerna Stefan Phalagorn, Joachim Krumlinde och Vincent Persson till en poppelodling med hybridpoppel, en blandning av kanadensisk och kinesisk poppel enligt plantagens ägare.

Lite förvånande fanns så många som 42 svamparter i en utpräglad monokultur. Av dessa arter var de flesta trivialarter, svedticka *Bjerkandera adusta*, purpurskinn *Chondrostereum purpureum*, gul ullklubba *Trichia decipiens*, med flera men tre var speciellt intressanta. Poppelbuckla *Taphrina populina* var en art som fanns i överflöd. Artportalen har 18 rapporter om arten. Från Skåne finns bara vår rapport. Arten är säkert förbisedd, för det är nog inte är så många som glor på gamla döda poppellöv.

I Artfakta kan man läsa att poppelbuckla växer på blad av svartpoppel *Populus nigra* i parker, planteringar och dylikt.

I ”Nordeuropas Svampe” står det att arten räknas till parasitsvampar. Svampen bildar inte egna fruktkroppar utan bildar istället ett lager med sporsäckar (asci) på värdplantan och får värdväxten att ombilda sig och innesluta sporsäckarna i sin egen vävnad. En del *Taphrina*-arter framkallar ”häxkvastar”

Nästa svamp, en liten orange skål, visade sig vara *Orbilia aurantiorubra*, en art som inte finns med i Dyntaxa och inte går att rapportera på Artportalen. Sven-Åke Hanson samt Thomas Læssøe i Danmark har bekräftat att jag artat rätt. Substrat, på barken, av klen poppellåga. Är även denna art förbisedd, eller är det för få som orkar samla in och mikroskopera?

På nätet hittade jag lite information.

Poppelbuckla Taphrina populina, på poppellöv, poppelodling vid Billinge

Poppelbuckla Taphrina populina, mikroskobild av asci/sporsäckar med många små sporer.

Orbilia aurantiorubra, art i famlijen vaxskålar, funnen i poppelodling vid Billinge

Orbilia aurantiorubra definieras om enligt ny taxonomi. Analyser av molekylära och morfologiska data, ekologi (t.ex. substrat) och geografiska ursprung antyder att det finns tre nya arter i detta kluster.

När vi traskat runt i poppelodlingens rätt trista miljö någon timme kom markägaren och bad oss titta närmare på ett av hans orörda små skogsområden. Ingemar Andersson heter markägaren, som passerat de 70 och drivit denna gård länge. Han hade lagt ner sin inte så vinstgivande sädesodling och istället planterat poppel på rätt stor areal. Poppelodlingen var så lönsam att han kunde avsätta resten av ägornas skogsområden till att utvecklas som dessa själva vill men med en genomtänkt skötselplan. På vissa områden finns rester av granplantage, granarna ska tas bort till förmån för ädellövträd med inslag av triviallövträd som sälg, glasbjörk och asp.

Orbilia aurantiorubra, mikroskopisk bild på sporer, 11,0-15,0 x 1,0-1,5 µm

Det var mycket roligt att träffa på en sådan markägare som också skrivit in i gårdens skötselplan för framtiden att en stor del av marken ska avsättas för att bli ”riktig skog”.

När vi skulle lämna poppelodlingen såg jag en tunn, gul skinnsvamp, som delvis växte

på mossa, nedbruten ved och naken jord. Jag tog kollekt för att artbestämma den. Väl hemma vid mikroskopet trodde jag först att jag hittat en riktigt sällsynt art som tidigare inte hittats i Sverige, nämligen *Lindtneria panphyliensis*. För att få fyndet bekräftat skickade jag kollekten till Karl-Henrik Larsson i Ljungskile, en av våra bästa experter på skinnsvampar. Det visade sig att mitt fynd var en annan *Lindtneria*, nämligen gulpicka *Lindtneria leucobryophila* (VU), vilket var nästan lika roligt. Det var första fyndet i Skåne. *Lindtneria* är ett knepigt släkte som är under utredning, mikroskopiskt överlappar arterna varandra så det är nog bara DNA-sekvensering som kan reda ut det hela.

Från Artfakta:
Förekomst: I Sverige är gulpicka anträffad på tio lokaler, i Skåne, på Öland och i de kalkgynnade slättområdena från Västergötland till Uppland. Det finns flera fynd från Danmark och där betecknas arten som sällsynt. Gulpicka är känd från flera länder i Europa.

Kännetecken: Gulpicka bildar utbredda, vidväxta fruktkroppar som har mer eller mindre rikligt med taggar, tänder eller åsar. Svampen är mjuk och bräcklig och bjärt gul till gulorange. Den kan förväxlas med sin nära släkting gultagging *Cristinia gallica* som dock brukar ha en mindre intensiv gul färg, och utväxterna på fruktkroppen består enbart av trubbiga taggar. Alla arter i *Lindtneria* har dessutom taggiga sporer, medan sporerna hos *Cristinia* är släta. Gulpicka kan också förväxlas med unga exemplar av gult porskinn *Lindtneria trachyspora*. De skiljer sig åt i sporformen som hos gulpicka är elliptisk och hos gult porskinn rund. Väl utväxta exemplar av gult porskinn har en grovt poroid fruktkropp och mer orangegul till rödbrun fruktkropp.

Ekologi: Gulpicka växer på starkt multnad lövved i ädellövskog på mull- eller lerjord. Den är sannolikt inte en vednedbrytande svamp utan finner sin näring på något annat sätt och använder bara död ved som ett underlag för att bilda fruktkroppar. Därför kan man också påträffa fruktkroppar på mossa och på jord i håligheter i marken. Möjligen fordrar arten ett någorlunda högt kalkinnehåll i jorden.

Gulpicka Lindtneria leucobryophila, ett av de roliga fynden i poppelodlingen.

Gulpicka Lindtneria leucobryophila, mikroskopbild av sporer, 6,8-9,0 x 4,5-6,2 µm

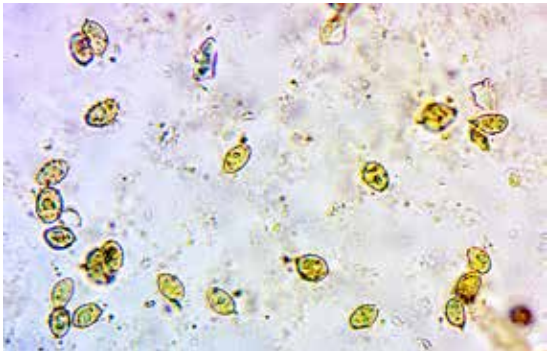

Svampjakt i Ramlösa Brunnspark i september 2019

Text och foto: Jan Svensson & Stefan Phalagorn

Ramlösa Brunnspark

I slutet av 1600-talet upptäckte läkaren Johan Jacob Döbelius att vatten från järnkällan i Ramlösa hade hälsobringande effekter på Karl XII:s soldater. Han blev så imponerad av vattnets verkan att han invigde en brunnspark i Ramlösa den 17 juni 1707.

Det blev så småningom mycket populärt att ”dricka brunn” och Döbelius ordinerade 17 glas vatten på fastande mage mot många olika sjukdomar. I slutet av 1800-talet upptäcktes av en slump ytterligare en källa, med alkaliskt vatten. Vattnet visade sig vara rikt på mineraler och salter. Kolsyra tillsattes och det var så vi fick Ramlösa mineralvatten.

Trädgårdsideal från olika tidsepoker

I Ramlösa brunnspark finns trädgårdsideal från olika tidsepoker, men mest dominerar den engelska romantiska landskapsparken. Parken är uppdelad i en del där skogen växer fritt och en kulturparksdel där det ligger ett antal villor.

Skogsparken består av planteringar av bok, ek, ask och hassel. Kulturparken består av stora gräsmattor med pampiga träd samt alléer av kastanj, lind och lönn. Det finns också många ovanliga träd i parken, till exempel tulpanträd, äkta kastanj, kaukasisk vingnöt, turkisk hassel, ungersk ek och magnolia.

I humanitetens tjänst

Ramlösa brunnspark har flera gånger varit uppsamlingsplats för flyktingar. Hösten 1943 hyste parken tusentals danska judiska flyktingar som flytt över Öresund. Våren 1945 blev Ramlösa brunnspark nordiskt center för mottagning av flera tusen koncentrationsfångar som befriats genom Röda korsets räddningsaktion ”De vita bussarna”. Hösten 1956 var Ramlösa Hälsobrunn genomgångsläger för ungerska flyktingar efter Ungernrevolten.

(*Källa: Helsingborgs kommuns webbplats.)*

Svamparna i Brunnsparken

Brunnsparkens funga är varierande eftersom parken består av så olika biotoper. Vi har beskrivit två av arterna vi hittat i parken i en tidigare artikel och nu tänkte vi ta upp lite av de andra arterna (förutom sopparna, som beskrivs i en separat artikel om soppar i park och slottsmiljöer.

Vi börjar med den engelska parken och skogen i och runt Lussebäcksravinen. Första fynden i häcken redan på parkeringen vid badhuset blir några avenboksriskor *Lactarius circellatus* och potatisrottryffel *Scleroderma bovista*. På gräsmattan bakom badhuset hittar vi fagerkremlor *Russula lepida*, solkremla *Russula solaris* och flera andra arter som vi inte klarar av att artbestämma i fält. Det är en vacker park med stora träd. Under en boks täta nedhängande grenar hittar Stefan kamfingersvamp *Clavulina cristata* samt troligen hagfingersvamp *Clavulinopsis helvola*.

Vi kunde så klart inte avhålla oss från att titta igenom en massa saftiga och stora svepena som omger nötterna som sitter i klasar, de låg i drivor under turkisk hassel *Corylus colurna*. Intressant att notera är att flera svampar kanske bildar mykorrhiza med några importerade trädslag, som den turkiska hasseln, vilket inte är så vanligt. Å andra sidan växer det bok och ek. Kanske deras rötter sträcker sig så långt att

Kamfingersvamp Clavulina cristata bland boklöv i Brunnsparken.
Foto: Jan Svensson

det är dessa träd som svamparna hör ihop med. Gräsmattorna är fulla av kremlor, riskor, soppar med flera. I en hög med vissna rhododendronblad hittades den mycket vackra och inte så vanliga myxomyceten (slemsvampen) *Diachea leucopodia*. Bara fyra fynd noterade på Artportalen, bland annat mitt (J. Svensson) från Söderåsen.

För övrigt växer det olika champinjoner lite varstans i parken och i skogsdelen, den enda vi är säkra på är giftchampinjon *Agaricus xanthoderma* .

Mycket matsvamp

Att besöka parker i svamptider är mycket givande. Konstigt nog verkar folk inte plocka matsvamp i dessa miljöer, så vi fick en hel del matsvamp med hem, mest i form av soppar. Däremot var det flera som plockade nötter från turkisk hassel.

"Rhododendronknoppdödaren"

Till sist lite om något jag har skrivit om tidigare (PH nr 1 2016). En svamp som sprids av en strit *Graphocephala fennahi* (se omslag). Svampen har inget svenskt namn men vi brukar internt kalla den för "rhododendronknoppdödaren" *Seifertia azaleae*, nu hittade vi den vackra striten som hade fullt upp med parningsuppvaktning. Hur man skall komma tillrätta med denna invasiva art är inte lätt att förstå, då de har funnits i mängder på de flesta rhododendron vi tittat på den senaste tiden.

Graphocephala fennahi saknar svenskt namn, men brukar kallas för "rhododendronstrit" eller "färgstrit". Den färggranna striten mäter 8,4–9,4 mm och är väldigt lätta att få syn på bland bladen på rhododendronbuskar under sommaren. Striten lägger sina ägg bakom blomknoppskalens veck under augusti–oktober, vilket lämnar öppna sår som svampen lätt kan ta sig in

Även giftchampinjon Agaricus xanthoderma kan man finna i Ramlösa Brunnspark. Foto: Stefan Phalagorn

via. Stritens ägg kläcks på våren, april–maj och nymferna börjar suga växtsaft vilket orsakar stick/sugskador på unga bladskott. De vuxna stritarna uppträder när det börjar bli varmt i juni–juli. Angripna blomknoppar är mer känsliga för knoppförstörning som orsakas av svampen *Seifertia azaleae* (som också går under namnet *Pycnostysanus azaleae*). Den växtpatogena svampen är en anamorf sporsäcksvamp som bildar 0.5–2.5 mm höga distinkta mörkbruna/svarta upprätta "hårstrån", med stjälkade runda till ovala pudrade huvuden (synnemata) som täcker ytan av infekterade rododendronknoppar, varpå blomknopparna sedan vissnar och dör. Vill man studera denna svamp själv så bör det göras på våren när de stjälkade pudrade huvudena är som finast med sina ljust gröngrå färg. Men till detta behövs en bra lupp. I mycket sällsynta fall kan svampen växa ut jäms med grenar och kan i värsta fall orsaka barksplitsliknande utseende på rhododendronbusken. (Något som Stefan Phalagorn faktiskt observerat i Klippans kommun, Stidsvig, Kolarehus. 2019-03-13).

"Rhododendronstriten" kommer ursprungligen från Nordamerika och upptäcktes i England 1935 och har sedan spritt sig därifrån. Striten är numera vanlig i västra Europa, och upptäcktes för första gången i Sverige i en trädgård på en rhododendronbuske hos en privatperson i Halland, Varberg, 2007.

Det finns olika grad av känslighet och motståndskraft mot "rhododendronknoppdödaren" *Seifertia azaleae* och "rhododendronstriten" *Graphocephala fennahi.* I litteraturen nämns att många hybrider av *Rhododendron catawbiense* angrips av "rhododendronstriten", men hybrider av *R. repens*, *R. williamsianum* och *R. yakushimanum* anses vara motstånds-

"Rhododendronknoppdödaren" Seifertia azaleae, ett hot mot våra rhododendron eller utmaning för växtförädlare?
Foto: Stefan Phalagorn

kraftiga mot striten. Vissa Rhododendron har visat sig vara motståndskraftiga mot svampen "rhododendronknoppdödaren", bl.a. 'Berliner Liebe', 'Goldbukett', 'Nova Zembla' och 'Progres'. Känsligaste arter enligt uppgifter är *R. brachycarpum, R. catawbiense, R. caucasicum, R. ponticum* och deras hybrider, bl.a. 'Cunningham's White'.

Besök parken

Till sist vill vi varmt rekommendera er att ge er ut i våra parker och grönområden. De är ofta lättillgängliga och det innebär inga större strapatser att vandra i dessa miljöer och svamp finns det nästan alltid. Man träffar också på människor som är nyfikna och undrar vad man håller på med. Då kan det passa med lite information om våra svampar och lite reklam för Puggehatten.

Strit, myxomycet och svamp

Vi presenterar nedan en art myxomycet, *Diachea leucopodia*, en svamp, *Seifertia azaleae*, och en strit *Graphocephala fennahi*.

Om man följer Lado (2005-2019), som är den nu gällande trovärdigaste nomenklatur informationssystemet för *Eumycetozoa* så kommer man fram till att det i

Nedan: Falsk rättikhätta Mycena pelianthina, fynd i Brunnsparken
Foto: Jan Svensson

nuläget finns 13 arter *Diachea*.
http://eumycetozoa.com/data/list.php?busca=Diachea&por=gensi
Diachea arboricola H. W. Keller & Skrabal, *Diachea aurantipes* Nann.-Bremek. & Y. Yamam., *Diachea bulbillosa* (Berk. & Broome) Lister, *Diachea koazei* Y. Yamam., *Diachea leucopodia* (Bull.) Rostaf., *Diachea megalospora* K.S. Thind & Manocha, *Diachea muscicola* Y. Yamam., *Diachea radiata* G. Lister & Petch, *Diachea silvaepluvialis* M.L. Farr, *Diachea splendens* Peck, *Diachea subsessilis* Peck, *Diachea synspora* H.Z. Li, *Diachea thomasii* Rex
I de flesta böcker tas inte alla arterna upp utan endast, 1-5 arter och de vanligaste verkar vara *Diachea leucopodia* och *Diachea subsessilis.*

I Dyntaxa finns bara *D. leucopodia* upptagen.

Diachea leucopodia: Sporangie/fruktkroppen är cylindriska eller globosa, korta eller långskaftade. Peridium/fruktkroppsvägg enskiktat och tunt, vacker iridiserande/regnbågsskimrande. Kollumella och stjälken kalkhaltig. Kapillitiumet är kalkfritt och består tunna trådar av ett invecklat sammanhållet nät där ändarna sammansmälter med peridiumet. Spormassan, svart till mörkt purpurfärgat.

Stam/*Amobozoa* - Understam/*Conosa* - Infrastam/*Eumycetozoa* - Överklass/*Macromycetozoa* - Klass/*Myxomycetes* (slemsvampar) - Underklass/*Myxogastromycetidae* - Ordning/*Physarales* - Familj/*Didymiaceae* - Släkte/*Diachea* - Art/*Diachea leucopodia*.

Tack
Vi vill tacka Sven-Åke Hanson & Uno Eliasson för all hjälp med artningen, uppmuntran och inspiration.

Artlistan hamnade under våra besök på sammanlagt ett 90-tal olika arter.

Nedan: Diachea leucopodia, en slemsvamp med bara fyra fynd på artportalen, finns i Brunnsparken.
Foto: Jan Svensson

Bilder från vårt årsmöte i februari

T.v.:
Mötesförhandlingarna är igång,

Mikael Jeppson håller sitt föredrag om tryffel.
Stefan Phalagorns utställning med svampkonst

T.h.:
Uppskattad fika/lunch
Stefan Phalagorn
Jan Svensson och
Tony Svensson lyssnar
Samtliga foto:
Yui Chomphunut Haglund

Rönnbärshätta Mycena adonis, Kongsoran
Foto: Jan Svensson

Soppen med ”morgonrodnad” – flera fynd i Skåne

Text och foto: Stefan Phalagorn

Jag har flyttat tillbaka till Laröd, norr om Helsingborg, efter att ha bott ett par år i Malmö, skönt att ha nära till naturen igen! Under en cykeltur förra året observerar jag några olika svampar i gräsmattan vid lindallén i Laröd. Där står en matt, halmgul till ljust gråbrun kremla, som är ganska skör och har mild smak – det ser ut att vara mild kamkremla *Russula pectinatoides*. Här finns ett par trådingar, som jag tror är topptråding *Inocybe rimosa*.

Dessutom finns en sopp jag inte känner igen, den påminner om rödsopp *Hortiboletus rubellus,* men med en gulbrun finluden hatt istället för djupröd. Jag klämde, luktade, smakade, och delade på den men blev inte klokare av det. Jag bläddrade igenom mina svampböcker, men hittade inget som stämde överens med exemplaren. På Danmarks Svampeatlas webbplats såg jag bilder på *Hortiboletus engelii*, som stämmer in på de flesta av karaktärerna, men ändå är det något som inte stämmer. Jag samlade in belägg på tre fruktkroppar som jag sedan mikroskoperade. Jag laddade sedan upp bilder i Facebook-gruppen Svamp-klapp och ställde frågan: Kan jag ha funnit en för Sverige ny art av sopp?”. Jag fick snabbt svar av Mikael Jeppson som trodde på *Hortiboletus bubalinus*, och påpekade den ganska tydliga “morgonrodnaden”, färgskiftningen i hatten rosa-blå som är karaktäristisk. Han hänvisade till en artikel i SMT (Sveriges Mykologiska Tidskrift) 2017 (3): 36-45. Även Michael Krikorev höll med om att *H. bubalinus*

Soppen “morgonrodnad” eller “gryningssopp” Hortiboletus bubalinus funnen i Laröd

var trolig. Jag fylldes av glädje, vad kul att jag gjort ett nytt fynd för Skåne! Extra kul kändes det då det rörde sig om en ganska stor svamp. Mina belägg har mikroskoperats och konfirmerats som *Hortiboletus bubalinus* av Sven-Åke Hanson.

Fakta om *Hortiboletus bubalinus*
Taxonomi: Svampen beskrevs ursprungligen som Boletus bubalinus 1991. År 1993 fördes den över till Xerocomus och 2015 flyttades den till Hortiboletus.

Etymologi: Släktnamnet *Hortiboletus* kommer från det latinska ordet hortus, "trädgård", med hänvisning till den typiska livsmiljö av typarten *Hortiboletus rubellus* + boletus från latinets bōlētus ("klump"). Artepitetet kommer från det latinska ordet "bubalinus" ("sämskfärgad"), med hänvisning till färgen på hatthuden, som är ljust gulbrun.

Kännetecken: Hatt 4–9 (11) cm i diameter, välvd till utbredd, finluden, sämskfärgad, ljusockra, rödbrun, matt aprikos till gulbrun, svagt sprucken. Rörlager blekgult, blånar svagt vid beröring. Fot 4–6 x 1–1,5 cm, gulaktig med korallrosa fibrer, slät, klubbformad och tillspetsad mot basen. Hattköttet blir rosa överst mot hatthuden och blånar neråt mot rören, vilket är artens bästa kännetecken. Kombinationen av färgerna och dess positioner brukar liknas vid en "soluppgång över havet" och det är också det som har gett arten dess danska namn aurora-rørhat, (som på svenska blir aurorasopp), det svenska namnförlaget är gryningssopp. Foten är gulaktig, fotbasen blånar något kraftigare. Sporer är elliptiska till oblongformade (avlånga) och mäter 11,0–13,2 x 4,5–5,5 µm.

Soppen "morgonrodnad" eller "gryningssopp" Hortiboletus bubalinus funnen i Laröd

Utbredning: Artens utbredningsområde är inte helt klarlagt. Den rapporterades inte mycket före 2000 men blev därefter mer allmän eller rapporterades oftare. Tämligen allmän i Central-, Nord- och Västeuropa, mest allmän och mer frekvent rapporterad i Danmark och Nederländerna. Arten är även funnen i sydvästra Asien, Turkiet och så långt bort som Nya Zeeland.

Det första fyndet av *Hortiboletus bubalinus* i Sverige gjordes i Västergötland 2016. I en artikel, "Sammetssopp med soluppgång i hatten" skriven av Michael Krikorev 2018 och publicerad på ArtDatabankens webbplats, nämns bl.a. att de misstänker att den finns på många fler platser i landet. Arten rapporterades under 2019 på sju olika lokaler längs den skånska kusten. (För närmare beskrivning av fynduppgifterna se Artdatabanken.se.)

Svampen växer i gräsmarker i parker, trädgårdar, planteringar, vägkanter och den bildar ektomykorrhiza med lövträd; björk, lind, ek, bok, ask och poppel under (juni-) juli–oktober.

Förväxlingsarter: De närstående arterna *Hortiboletus engelii* (DK: fersken-rørhat = "persikosopp") och rödsopp *Hortiboletus rubellus*. Båda dessa arter har orangea prickar i köttet i fotbasen, en karaktär som mycket sällans ses hos H. bubalinus.

Artens bästa kännetecken är "soluppgång över havet" där hattköttet i genomskärning rodnar överst mot hatthuden och blånar nedåt mot rören. Andra rutsoppar/sammetssoppar har sammetsluden hatt och som äldre ofta uppsprickande, t.ex. rutsopp *Xerocomellus chrysenteron* , *Xerocomus communis, Xerocomellus armeniacus*, eller med mycket mörkare färger och en pruinös hatt som boksopp *Xerocomellus pruinatus*.

Rapportera mera!

För att få bättre kunskap om artens utbredning i landet efterlyser vi fler fyndrapporter, gärna med bilder på genomskärning som dokumenterar färg i hatt- och fotkött, samt med en notering om vilka trädslag som fanns på växtplatsen. Vi är även intresserade av att veta mer om de övriga arterna i de närstående släktena; *Hortiboletus, Xerocomellus och Xerocomus.* Rapportera dina fynd på Artportalen så att vi tillsammans kan få bättre kännedom om denna grupp av soppar.

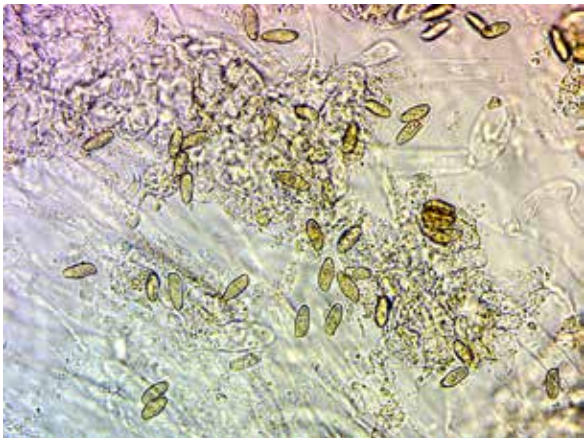

Hortiboletus bubalinus, mikroskopbild av dess sporer, 11,0-13,2 x 4,5-5,5 µm.

Soppar i park och slottsmiljö i NV-Skåne

Text: Jan Svensson & Stefan Phalagorn

Då och då besöker jag och några svampvänner andra miljöer än de ”vanliga” svampmarkerna, såsom skog, bäckar och betesmarker. Ett besök i en kommunal park, ett grönområde, en kyrkogård eller en slottspark kan ofta ge många roliga eller rara arter, även en hel del matsvamp.

Inte så sällan hittar vi mycket soppar av olika slag i dessa miljöer och inte så sällan ställer de till besvär vid artbestämning. Under augusti och början av september har vi hittat en del soppar och de som intresserar oss mest just nu är i grupperna *Xerocomellus & Xerocomus*, som är roliga, lite besvärliga och spännande att jobba med. Vi plockar, delar och fotograferar och vi börjar få lite ordning på dem.

Krapperup

I slottsträdgården på Krapperups slott 2019-08-15 påträffade Stefan Phalagorn, Sven-Åke Hanson och jag rätt mycket soppar, varav en del ställde till lite huvudbry då de inte alltid är arttypiska. Efter mikroskopering och hjälp av bland andra Mikael Jeppson och Patrick Björck gick det bättre. Självklart tittar vi i den litteratur vi har, framför allt “Mushrooms and Toadstools of Britain & Europe” Volym 1 av Geoffrey Kibby och “British Boletes” with keys to species av Geoffrey Kibby. Mer hjälp kan hittas på webben. Vi konstaterade att vi hittat falsk rutsopp *Xerocomellus porosporus* , rutsopp Xerocomus cisalpinus, *Xerocomellus chrysen-*

Hortiboletus bubalinus, nyupptäckt art för Sverige, här i Krapperups slottsträdgård. Foto: Stefan Phalagorn

teron. Bara en sopp i annan grupp hittades nämligen *Hortiboletus bubalinus* en relativt nyupptäckt art i Sverige, där det första säkra fyndet på Artportalen är från 2015.

Ramlösaparken

Veckan efter, 2019-08-23, besökte jag Ramlösaparken tillsammans med Stefan Phalagon och Lars Salomon. Där fann vi en hel del soppar; rutsopp *Xerocomellus chrysenteron*, falsk rutsopp *Xerocomellus cisalpinus, Xerocomellus porosporus,* boksopp *Xerocomellus pruinatus* och sammetssopp *Xerocomus subtomentosus*.

Om *Xerocomellus & Xerocomus*: en del karaktärerna på dessa soppar visar sig först när man delat på dem. Tecknen som man då ska iaktta är de olika nyanser som framträder i hatt och fotkött, hur snabbt de blånar eller mörknar eller om det kanske inte blir någon färgfärändring alls. Andra karaktärer som man kan titta på är hur rören ansluter vid foten, fotens mönster och färg, hatthudens nyanser och sprickbildningar samt färg i eventuella skador på hatten. Det är inte så lätt alla gånger, det krävs en vant öga och "lite" erfarenhet för att arta rätt.

Av *Xerocomellus* finns sju arter på Dyntaxa, varav alla är påträffade och bofasta i Sverige.

Av *Xerocomus* finns sex arter och ett kollektivtaxon, där fyra arter påträffats i Sverige, varav tre är bofasta.

Övriga soppar i Ramlösaparken var finluden stensopp *Boletus reticulatus*, stensopp *Boletus edulis*, kastanjesopp *Gyroporus castaneus,* rotsopp *Caloboletus radicans*, rödsopp *Hortiboletus rubellus*, blodsopp *Sutorius luridiformis* samt *Sutorius xanthopus* (som är beskriven från Danmark där den

Hasselsopp Leccinum pseudoscabrum, även den funnen i Ramlösaparken.
Foto Stefan Phalagorn

kallas *Neoboletus xanthopus*. Det råder lite förvirring runt denna art än så länge.).

Vi vill visa några bilder på en blodsopp *Sutorius luridiformis*, som vi tycker är avvikande. Frågan är såklart hur många avvikande eller varianter det finns av denna art – och om man verkligen ska dela upp dem om de inte går att skilja åt med blotta ögat. Frågan är också om det går att hitta dessa avvikande exemplar som man utan vidare kan se skillnad på i hela utbredningsområdet? I så fall borde de kanske få ett eget namn. Det är bara att leta fotografera och samla in, så får vi se vart det kan leda!

Här följer en bildserie med avvikande blodsopp och några andra arter soppar. Samtliga foton nedan och på nästa sida: Jan Svensson

Blodsopp Sutorius luridiformis, avvikande exemplar

Finluden stensopp Boletus reticulatus

Rotsopp Caloboletus radicans

Rödsopp Hortiboletus rubellus

Hortiboletus bubalinus (Laröd)

Xerocomellus cisalpinus

Xerocomellus cisalpinus

Kastanjesopp Gyroporus castaneus

Falsk rutsopp Xerocomellus porosporus

Sedan sist

Kungsoran lördagen 23 oktober 2019

Vi hade i alla fall tur med vädret

Text: Mats Karlsson

När vi besökte denna lokal för två år sedan så avbröt vi exkursion på grund av regn. Denna gången höll vi ut till lunch trots ihållande blåst. Vi var 14 st som trotsade vädret och samlades först vid Svensköpings kyrka i Killhult vilket ju är lite förvirrande. Därefter, transport till exkursionsmålet, sydvästra delen av Kungsoran. Området är en svagt kuperad enebevuxen sten- och blockrik betesmark. Jordmånen är morän med lite organogena jordar i sänkorna. Bergarten är främst kvarts och fältspatrik gnejs. Kontinuiteten är lång i området: Det såg likadant ut i början av 1800-talet.

Vi hittade bla sju olika arter av vaxingar samt en del andra roliga svampar t.ex. rönnbärshätta *Mycena adonis* och *Lophodermium juniperum,* en sprickling som man hittar på enbarr. Efter en givande förmiddag åt vi vår matsäck vid gården där vi parkerat bilarna. Vid summering av exkursionen visade det sig att vi fick ihop en artlista på drygt 50 arter. Nedan följer några som vi gärna vill framhålla;

Aprikosfingersvamp *Clavulinopsis luteoalba*, maskfingersvamp *Clavaria fragilis*, ängsfingersvamp *Clavulinopsis corniculata*, hagfingersvamp *Clavulinopsis helvola*, rönnbärshätta *Mycena adonis.*

Kungsoran ligger sydsydväst om Tollarp (reds. anm.).

Nedan: Rönnbärshätta Mycena adonis, foto: Jan Svensson

Svedberga Kulle naturreservat lördagen 4 april 2020

Mest lavar, men sammetsticka roligaste fyndet

Text och foto: Jan Svensson

Mötesplats var Allerums kyrka någon mil norr om Helsingborg, klarblå himmel, vinden har mojnat sedan gårdagens mycket friska kyliga nordvästan. Vi är sammanlagt endast sju deltagare på exkursionen, vilket är helt förståeligt med tanke på den rådande virussituationen. Väl vid Svedberga kulles parkering känner vi en kall vind från väster svepa in över slätten, ”oceanen” kallad här på bygden. Så vi tar på oss ordentligt med kläder. Förhoppningen om mycket svampar är inte jättehög. Däremot ser vi fram emot att få lära oss och hitta en hel del lavar – eftersom Lars Salomon (ny styrelsemedlem) är med på exkursionen. Lars har bland annat gett ut en fältflora över skogens signalarter bland lavar, mossor och kärlväxter. Han jobbar för övrigt med naturvårdsinventeringar.

Vi har som mål att besöka reservatens nordostliga hörn, men vi tittar på det mesta på vägen dit. Stora stigen är kantad av äldre ekar och en hel del grova bokar. Det finns gott om både klen och grov död ved i området, även en del grova högstubbar. Som förväntat är svamptillgången mager, men lavarna är desto fler. Namnen på lavarna forsar fram ur Lars Salomons mun, så vi ropar ”Stopp, lugn och fint!”, för vi vill ju hinna med att skriva och läsa in arterna.

Vi bestämmer oss för att även rapportera en del insekter, kärlväxter och fåglar av intresse. Exkursionen blir därmed lite som en bioblitz! En hel del myxomyceter hittas

Nedan: Ett av fynden vid Svedberga kulle, Tremella versicolor som tillhör ordningen gelé-svampar

Ovan: Ett av de roligare fynden vid Svedberga kulle, sammetsticka Trametes pubescens.

och de verkar ha trivts alldeles förträffligt på en grov asklåga – minst fyra arter blir bestämda och minst en art blir obestämd. *Trichia botrytis* hittar jag i en utsträckning som jag aldrig gjort tidigare, ena sidan av lågan är full av dem meter efter meter, men tyvärr finns inga vackra exemplar.

Vid lunch kan vi konstatera att de riktigt rara svamparna lyser med sin frånvaro och att den stora behållningen så här långt är lavarna och Lars kunskap om dem. Sedan hittar jag sammetsticka *Trametes pubescens* på stående, halvdöd hassel. Det fyndet förgyller tillvaron, det var dagens roligaste fynd! Runt 16 tidigare fynd av denna art har gjorts i Skåne, enligt Artportalen.

Vi beger oss till några äldre grova avenbokar för att skåda mer lavar. Visst är det gott om lavar på dem, men inga riktiga rariteter här heller. En hel del signalarter hittar vi dock samt någon enstaka NT (nära hotad) och VU (sårbar) enligt rödlistan.

Innan vi ger upp för dagen tar vi en stund i det fuktigare området längst ut mot öster. Ett fynd av sippskål *Dumontinia tuberosa* i ren svalörtsmatta var kul, eftersom ingen av oss sett den med enbart svalört tidigare. Vi snokar på lågor, kryper runt och krafsar i förnan. Men det enda vi hittar är intorkat kärnkrös *Myxarium nucleatum* s. lat., som först ställer till en del huvudbry tills någon kläcker gåtan. Vi hittar också de raggigaste raggdvärgmussling *Resupinatus trichotis* jag någonsin sett.

Väl tillbaka på parkeringsplatsen är vi överens om att vi haft en härlig stund i skogen och tack vare Lars Salomons lavkunskap har dagen varit till belåtenhet. Jag kan konstatera att vi har minst 125 arter att rapportera till Artportalen.

Notiser

Suillus asiaticus, funnen i Västerbotten.
En ung kvinna som letade svamp gjorde fyndet genom att publicera sitt fynd på Facebook. Ett förslag till svenskt namn som dyker upp på nätet är: Karminröd hålsopp. En svampart som är vanlig österut, östra Ryssland och Kina.
Källa: Svt Nyheter, Västerbotten

Tomat och svamp, ett samarbete för salthaltiga jordar
Genom att tillsätta en särskild svamp i jorden har forskargruppen upptäckt att man kan göra tomater mer tåliga mot saltvatten. Svampen, *Piriformospora indica*, lever i symbios med tomatplantan som får lättare att ta upp näring och blir mindre känslig för stress. I studien vattnades plantorna med saltvatten, en tredjedel så salt som havsvatten. De plantor som växt tillsammans med svampen fick 65% högre tomatskörd jämfört med de som växt i jord utan svampen.
Källa: www.havet.nu Ett samarbete mellan olika universitet och SLU

Ovanligt lång säsong
Hösten i fjol blev både lång och svamprik. Många rapporterade om matsvamp vid jul och nyår. Färsk kantarell och trattkantarell fanns på många julbord, allt enligt sociala media. Själv hittade jag exemplar av höstmusseron i kyrkans allé i vår by i början av januari. Men trots allt inte så ovanligt, det är snarare minnet som är kort.
Källa: www.mitti.se/nyheter

Kaffesump, odlingssubstrat till ostronmussling
Enligt Värnamo tidning är det en entrepenör i bygden som satsar på svampodling och då med kaffesump som odlingssubstrat. I stora containrar ska de trivas och så småningom bli till läckra matsvampar. Kaffesump går vanligtvis till kompostering men nu kan svampen livnära sig på näring som trots allt finns kvar i sumpen.

En fråga infinner sig naturligtvis - kommer ostronmusslingarna få en smak av kaffe?
Källa: Värnamo tidning på nätet, www.vn.se

Puggehattens årsmöte, lördagen den 22 februari 2020

Text: Per Magnuson

Vårvintern är årsmötenas årstid för föreningslivet, och även Skånes Mykologiska Förening, Puggehatten, samlades till årsmöte. Nu slumpades sig så att även Svampkonsulenternas Riksförbund hade sitt årsmöte denna dag. En del av våra trogna medlemmar uteblev på grund av denna kollision. Trots det var vi närmare 20 medlemmar som hälsades välkomna av ordförande Anders Dahl. Årsmötet är en höjdpunkt för föreningen då vi medlemmar samlas för att gå igenom föreningens verksamhet, diskutera och träffa likasinnade.

Till att leda förhandlingarna valdes Per Magnuson, vår redaktör.
Antalet ledamöter i föreningens styrelse ökades från nio till elva.
Anders fick fortsatt förtroende att leda föreningen som ordförande ytterligare ett år.
Utöver omvalen valdes tre nya ledamöter:

Daniel Svensson och Lars Salomon på två år vardera. Louise Nevander valdes som ersättare för Karin Sundgren på ett år, ett fyllnadsval.

Årsavgiften höjdes till 175 kr/år för fullbetalande medlem och 25 kr/år för familjemedlemmar.

Utöver de formella punkterna diskuterades vår ekonomi, tidskriften och naturligtvis verksamhet. Från styrelsen sida ville man gärna ta upp diskussionen om föreningens framtid och utformning.

Även Inventeringshlelgen kom upp till diskussion och Sigvard Svensson informerade om de olika alternativen som hittills diskuterats: Bjärehalvön eller norra Skåne allt beroende på lämplig lokal och boende.

Vid årsmötet visade Stefan Phalogorn några av sina verk. Små konstverk av iögonfallande svampar och tavlor med detaljer av mikroskopbilder av sporer, asci mm.

Ett årsmöte är även ett socialt möte och under lunch/fika fick vi möjligheter att utbyta erfarenheter och träffas under trevliga former. Efter fikat höll Mikael Jeppson, forskare vid Göteborgs universitet, ett spännande och intressant föredrag om det Svenska tryffelprojektet. Vi fick höra hur projektet är upplagt och vilka metoder som används för att kartlägga dessa underjordiska svampar. Bland annat var tryffelhundar en viktig hjälp i arbetet. Projektet löper över tre år, 2019 – 2021. Kanske kan projektet utmynna i någon lönsam verksamhet med odlad tryffel.
De tre tryffelarter som är aktuella är:
Sommartryffel *Tuber aestivum*, bagnolitryffel *T. mesentericum* och stjärnehovstryffel *Choiromyces venosus*.

Om någon vill komma i kontakt med Mikael angående fynd eller något annat rörande tryffel; här är hans e-postadress: mikael.jeppson@bioenv.gu.se

Tack för ett trevligt föredrag, och tack för ett, som vanligt, välorganiserat årsmöte.

Verksamhetsberättelse 2019
Puggehatten - Skånes Mykologiska Förening

Styrelse och medlemmar
Styrelsen har under verksamhetsåret bestått av:
Eva Björnström (sekreterare)
Yui Chomphunut Haglund (webbansvarig)
Anders Dahl (ordförande)
Mats Karlsson
Stefan Phalagorn Bergström (adjungerad fr.o.m. 20/3)
Karin Sundgren
Jan Svensson
Sigvard Svensson (kassör)
Tony Svensson (programansvarig).

Styrelsen har under året haft 6 protokollförda sammanträden. Totalt har 252 personer betalat medlemsavgiften för 2019, varav 54 som familjemedlemmar. Det är en minskning med 11 sedan 2018, drygt 4 %. Föreningen har dessutom 6 hedersmedlemmar.
Föreningens revisor under året har varit Matz Hansson, med Ulf Olsson som suppleant.
Helena Lindgren och Vladimira Pelkonenova har utgjort valberedning.

Verksamhet
Programkommittén har bestått av Tony Svensson (sammankallande), Nils-Otto Nilsson, Jan Svensson, Yui Chomphunut Haglund, Stefan Phalagorn Bergström och Mats Karlsson.

Under året planerades och genomfördes 25 exkursioner utöver årsmötet. De flesta exkursionerna finns kortfattat refererade i föreningens tidskrift Puggehatten. Många av den gångna säsongens exkursioner har varit mycket välbesökta, totalt kunde vi räkna in ca 400 deltagare. En uppgång med nästan 100% från föregående år! Genom bred verksamhet med en blandning av matsvampsexkursioner och inventeringsexkursioner har vi kunnat locka många deltagare till våra exkursioner. Inte minst närvaron på Facebook har gjort att vi lockat en bredare publik. Allt detta har möjliggjorts genom duktiga och engagerade exkursionsledare, 11 till antalet.

Den 28 september anordnades exkursion till Fyledalen med besökare från Svampevennerne på Bornholm. Totalt lockade exkursionen 21 deltagare varav 9 från Svampevennerne. Under exkursionen besöktes två lokaler i östra delen av Fyledalen; Benestads backar och Lyckås. Det var en lyckad dag med fina fynd och glada deltagare.
Inventeringshelgen 2019 genomfördes helgen 4-6 oktober i Rönneådalen runt Stockamöllan och Billinge med förläggning på Pensionat Söderåsen. Antalet deltagare var 10. Många fina fynd kunde registreras (Artportalen) och deltagarna var mycket nöjda med helgen.

”Svampens dag”, gemensam för Sverige, Norge och Danmark, anordnades 2019 som alltid den första söndagen i september, dvs söndagen den 1:e. I Skåne erbjöds ett antal aktiviteter under dagen, några med engagemang från Puggehattens medlemmar. På senare år har arrangemangen kring Svampens dag minskat, både nationellt och lokalt. Vi kan konstatera att det är viktigt med en aktiv samordnare på båda nivåerna för att uppmuntra till aktiviteter av olika slag. Från föreningens sida har vi inte haft någon samordning kring aktiviteter.

Föreningen erbjuds fortlöpande att yttra sig över förslag till nya naturreservat, ändrade skötselplaner, åtgärdsprogram, bevarandeplaner, kommunala naturvårdsprogram och liknande. Under året har åtta av 15 inkomna remisser besvarats av någon ur styrelsen eller annan medlem. Ar-

betet är tidskrävande och det är ett fåtal personer som svarar på remisserna från föreningens sida.

Vi har deltagit aktivt i olika samrådsgrupper kring naturvård, där vi på olika sätt bidrar med kunskap om svamparnas betydelse för biologisk mångfald. Bland annat har representanter från styrelsen haft ett dialogmöte, den 9/10, med ledningen för Länsstyrelsens Naturskydds- resp. Naturvårdsenheter.

Puggehatten har fått inbjudningar till bl.a. Samrådsgruppen för naturvård, Skånsk skogsstrategi och samverkansmöte mellan länsstyrelsen och Skånes föreningsliv. Av olika anledningar har föreningen inte haft representanter närvarande vid dessa. Puggehatten har representanter i skötselråden för Skoghejdans naturreservat och Söderåsens nationalpark. Vi har dessutom deltagit i naturumråd för Naturum Skrylle.

Projektet "Skånes svampar" har under 2019 fortskridit om än med minskad intensitet. Arbetet består till stor del i inmatning av fynduppgifter från såväl gemensamma Puggehatten-exkursioner som privata anteckningar.

Projektet är i en fas där så mycket som möjligt av alla spridda anteckningar slutligen kommer att bli digitaliserade. Först därefter kan nya faser, bland annat namnuppdateringar, bli aktuella för att undvika så mycket dubbelarbete som möjligt. Målet är att alla uppgifter skall registreras och slutligen bli tillgängliga i Artportalen. I styrgruppen för projektet ingår Nils-Otto Nilsson (projektledare), Claes Ingvert, Tony Svensson och Sigvard Svensson.

Föreningens Facebook-sida (facebook.com/svampmedpuggehatten) blir allt mer populär och hade vid årsskiftet 2019/20 ca 980 följare. Vi planerar att fortlöpande utveckla både webbplatsen (puggehatten.se) och föreningens närvaro på sociala medier.

Ekonomi

Föreningens ekonomi framgår av den bifogade redogörelsen. Medlemsavgiften har för år 2019 varit 125 kr. Familjemedlemskap har kostat 10 kr. Föreningen har efter ansökan fått ett generöst bidrag på 24 000 kr till verksamheten från Region Skåne. Verksamhetsbidrag på 3500 - 5000 kr har också erhållits från Lund, Kävlinge, Lomma och Helsingborg kommuner. Dessa pengar har öronmärkts för "Skånes Svampar".

Ansökan till Stenholms fond resulterade i bidrag på 15 000 kr avsedda för inventeringshelgen och 5 000 kr avsedda för gemensam svampexkursion med Svampvennerne från Bornholm.

Från Studiefrämjandet har vi fått 1600 kr i verksamhetsbidrag baserat på genomförda arrangemang med minst fem deltagare. Årets underskott på ca 4 000 kr förklaras huvudsakligen av minskade bidrag från Region Skåne.

Medlemsbladet Puggehatten

Tidskriften omfattade under året 52 sidor uppdelade på 3 nummer (varav ett dubbelnummer). Nummer 4 var som tidigare år en föreningsmatrikel. Upplagan har varit 350 exemplar varav 67 skickats som friexemplar till alla kommunbibliotek i Skåne, till institutioner i Norden eller som byte mot tidskrifter från andra föreningar.

Redaktionen har under året bestått av Per Magnuson (redaktör), Dicte Helmersson, Ulf Olsson, Ulf Ryde och Tony Svensson.

Styrelsen, den 4 Februari 2020

Bokpresentation

Fungi of the Temperate Europe av Thomas Læssøe och Jens H Petersen.
I förra numret av PH lovade red. en recension av det nya praktverket *Fungi of the Temperate Europe*. Red. har dock inte fått någon recension än så vi får nöja oss med texten om praktverket som finns på Naturbokhandelns hemsida:

Fungi of Temperate Europe is among the most comprehensive mycological guides ever published. Featuring more than 7,000 photographs, this lavish two-volume set treats more than 2,800 species of fungi across the region.

Including agarics, boletes, chanterelles and morels but also more obscure groups such as cyphelloids, cup fungi, pyrenomycetous fungi and hysterioids, this guide takes an unprecedented broad approach at communicating fungal diversity. All species are illustrated with one or more photographs and information on morphology, ecology and distribution within temperate Europe is given. Furthermore, 1,500+ species are discussed as potential look-alikes. The books are divided into 80 "form groups" each starting with an innovative comparison wheel with guiding photos, distinguishing characteristics and drawings of essential microscopic features. Poisonous and edible species are colour coded within the text.

Revealing the world of fungi in all its splendour, Fungi of Temperate Europe is a must-have resource for any amateur or professional mycologist.
Texten hämtat på: Naturbokhandelns webbsida

Red. anm.
Det danska orginalets titel är Nordeuropas svampe.

Puggehatten, lagring av personuppgifter

Puggehatten - Skånes Mykologiska Förening för ett medlemsregister. Liksom alla föreningar är vi skyldiga att kunna redovisa lagringen av personuppgifter om medlemmar i enlighet med dataskyddsförordningen (GDPR). Vi lagrar personuppgifter om dig så länge som du är medlem. Personuppgiftsansvariga i Puggehatten är styrelsen.
Varför?

Huvudsyftet är att upprätthålla ett aktuellt medlemsregister, så att vi kan skicka ut medlemsbladet Puggehatten, hålla reda på medlemsavgifter och andra betalningar, ta direkt kontakt och liknande saker som hör en förening till. En gång per år ger vi ut en tryckt, aktuell, medlemslista som nummer 4 av medlemsbladet. Denna matrikel skickas endast ut till våra medlemmar. Det innebär också att vi skickar namn och adress till de som distribuerar tidskriften.

Förutom i medlemsregistret lagras ditt namn i bokföringen som referens för betalningar.

Kan jag göra något åt det här om jag skulle vilja?

Du kan begära ett utdrag av de uppgifter som berör dig (se listan nedan). Du kan begära att informationen rättas, eller raderas. Om du begär att informationen raderas kan du inte längre vara medlem i föreningen. Hör av dig till Puggehatten via e-post: info@puggehatten.se. Du har även rätt att lämna in ev. klagomål till Datainspektionen, https://www.datainspektionen.se

Vilka personuppgifter lagras om mig?

De uppgifter vi lagrar i medlemsregistret är:

Namn
Gatuadress/postbox/postlåda
Postnummer & postort
Land
Telefon (frivilligt)
E-post (frivilligt)
Hemsida (frivilligt)
Senast betalt
Medlemsnummer
Medlemskategori
Anmärkning

Lagringen är molnbaserad och lösenordsskyddad med tillgång endast för kassör, ordförande och sekreterare. Medlemmar som avsagt sig medlemskap i Puggehatten avregistreras omgående i medlemsregistret. Medlem som ej betalat medlemsavgiften för de två senaste åren avregistreras från medlemsregistret efter två år.

INNEHÅLL

1 Program, vår, sommar och höst 2020
4 Kompakt taggsvamp Hydnellum compactum, noterad på två boklokaler i Skåne 2019
8 Tre roliga fynd i poppelodling
11 Svampjakt i Ramlösa Brunnspark i september 2019
16 Bilduppslag
18 Soppen med ”morgonrodnad” – flera fynd i Skåne
21 Soppar i park och slottsmiljö i NV-Skåne
25 Sedan sist
Kungsoran lördagen 23 oktober 2019
Svedberga Kulle naturreservat lördagen 4 april 2020
28 Notiser
29 Årsmöte, referat
30 Verksamhetsberättelse
32 Bokpresentation

Omslaget, sidan 3 Föreningens GDPR-policy